

1. Invoering en indeling van de Familie- en Jeugdrechtbank

Met de wet van 30 juli 2013 (BS 27.09.2013) werd de zogenaamde familie- en Jeugdrechtbank ingevoerd. Door een versnippering van de bevoegde Rechtbanken en een incoherent kluwen van procedures was het bestaande systeem voor de aanpak van familiale geschillen immers onbegrijpelijk geworden voor de rechtzoekende.

De voornaamste doelstelling van de wetgever met de invoering van de Familie- en Jeugdrechtbank is de bevordering van de transparantie en soepelheid, waarbij het principe van “één familie = één dossier” werd ingevoerd. De nadruk wordt gelegd op de specialisering van de magistratuur en toenemende aandacht voor bemiddeling tussen partijen.

De Rechtbank van eerste aanleg bestaat voortaan uit 4 afdelingen: Burgerlijke Rechtbank, Correctionele Rechtbank, Strafvuitvoeringsrechtbank en Familie- en Jeugdrechtbank. Deze laatste afdeling bestaat vervolgens uit de Familiekamer (zogenaamde Familierechtbank), Jeugdkamer (zogenaamde Jeugdrechtbank) en de kamers voor minnelijke schikkingen. Dezelfde opdeling geldt tevens op niveau van het Hof van Beroep.

2. Bevoegdheidsverdeling- en verschuiving

Voortaan vallen in principe *alle burgerlijke familiale geschillen* onder de materiële bevoegdheid van de Familierechtbank.

Er heeft zich dan ook een *bevoegdheidsverschuiving* voorgedaan van het Vrederecht naar de Familierechtbank. Bepaalde materies, zoals voorlopige maatregelen tussen gehuwden en alimentatievorderingen voor kinderen na echtscheiding, zijn op heden niet meer een bevoegdheid van de Vrederechter, maar wel van de Familierechtbank. De Vrederechter heeft echter nog steeds exclusieve bevoegdheden, zoals de onbekwaamheidsstatuten en de aanwijzing van een voogd ad hoc voor een minderjarige bij belangentegenstelling tussen de ouders.

De *Jeugdkamer* is en blijft bevoegd voor de zogenaamde protectionele vorderingen ten aanzien van minderjarige die in een verontrustende opvoedingssituatie verblijven, en minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.

Protectionele dossiers hebben *voorrang* op familiedossiers, waardoor de Familierechter bij het bepalen van een verblijfsregeling voor een kind rekening zal dienen te houden met eventuele maatregelen die werden genomen door de Jeugdrechter.

Met betrekking tot de *territoriale bevoegdheid* van de Familierechtbank is de woonplaats van het kind bepalend. Voor een koppel zonder minderjarige kinderen geldt de algemene gemeenrechtelijke regel dat de bevoegde Familierechtbank deze is van de woonplaats van de verwerende partij of de laatste echtelijke verblijfplaats. Partijen kunnen echter tevens zelf in onderling overleg bepalen welke Familierechtbank zal bevoegd zijn, en dit **na** het ontstaan van het geschil.

3. Persoonlijke verschijning van partijen en behandeling van de zaak

In principe is de persoonlijke verschijning van partijen vereist in *alle* zaken met betrekking tot minderjarigen, niet alleen op de eerste zitting, doch tevens op alle andere zittingen waarop vragen aangaande de kinderen worden besproken en waarop gepleit

VAN MARCKE advocaten:

Claude Van Marcke*
Valéry Declercq*
Jelle Lammerlyn*

Bram Vercouter
Inez Devos
Mathy Depuydt
Dries Van Parys

Bram Van den Bunder
Sofie Defoer
Renate Vandersteene
Stefanie Deronne

Kantoor ANZEGEM

Kerkstraat 1
8570 Anzegem
t. +32 (0)56 68 79 15
f. +32 (0)56 68 16 90

Kantoor BRUGGE

Blankenbergse Stw. 141
8000 Brugge
t. +32 (0)50 32 32 67
f. +32 (0)50 32 23 33

www.van-marcke.be
advocaten@van-marcke.be

KBO nummer: 0894.616.152

BV o/v BVBA VAN MARCKE advocaten

* Burgerlijke Besloten Vennootschap
met Beperkte Aansprakelijkheid

wordt. Ingeval van uitzonderlijke omstandigheden kan de Rechter van deze algemene regel afwijken, ook in het geval dat er een bemiddelingsovereenkomst (opgesteld door een erkend bemiddelaar of advocaat) wordt voorgelegd aan de Familierechtbank ter homologatie, is een persoonlijke verschijning niet vereist.

Aangezien de persoonlijke verschijning van de partijen in de praktijk vaak organisatorisch moeilijk haalbaar is, en zittingen ten gevolge van de persoonlijke aanwezigheid van de rechtszoekende soms lang duren, wordt er in sommige Familierechtbanken soepel omgesprongen met deze regel.

De Rechter kan echter steeds de persoonlijke verschijning van partijen bevelen en van de gelegenheid gebruik maken om partijen met elkaar te verzoenen of voorstellen de mogelijkheid van minnelijke schikking te onderzoeken.

De zaak wordt door de Familierechter behandeld achter *gesloten deuren*. Enerzijds zorgt dit er voor dat partijen vrij kunnen spreken over vaak zeer persoonlijke kwesties zonder nieuwsgierige toehoorders in de zaal, en anderzijds biedt het besloten karakter meer ruimte voor eventuele verzoeningen.

Met de invoering van de Familierechtbank, werd tevens de wetgeving rond het *horen van het kind* in burgerlijke procedures aangepast. Elk minderjarige heeft het recht om gehoord te worden door de Rechter in de materies die hem/haar aanbelangen aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag en de verblijfsregeling. De minderjarige heeft tevens het recht om te weigeren om gehoord te worden.

Vanaf 12 jaar zal de minderjarige via een oproepingsbrief van de Griffie van de Familierechtbank (dewelke wordt verzonden naar het adres van beide ouders), automatisch worden geïnformeerd over de mogelijkheid om gehoord te worden, waarbij door middel van een antwoordformulier dient aangegeven te worden of de minderjarige al dan niet gebruik wil maken van deze mogelijkheid.

Een minderjarige *jonger dan 12 jaar* zal enkel gehoord worden op verzoek van de minderjarige, de partijen, het Openbaar Ministerie of de Rechter zelf, en dit kan steeds geweigerd worden door Rechtbank.

Het horen vindt plaats zonder de aanwezigheid van de partijen. Het verslag van het onderhoud tussen de minderjarige en de Rechter wordt gevoegd aan het Familiedossier, waarna partijen er inzage van kunnen nemen. De waarde die aan de inhoud ervan wordt gehecht is afhankelijk van de maturiteit en leeftijd van de minderjarige. Niettemin er steeds in het belang van het kind wordt beslist, zal in geen geval de mening van de minderjarige zomaar gevolgd worden door de Rechtbank, zonder rekening te houden met andere factoren.

Bij de Familierechtbank geldt voor bepaalde zaken die geacht spoedeisend te zijn (bv. verblijfsregeling kinderen, ouderlijk gezag, onderhoudsverplichtingen, afzonderlijke verblijfplaats) het principe van de *blijvende saisine* van de Rechtbank, waardoor deze zaken ingeschreven blijven op de rol van de Rechtbank.

In geval van nieuwe elementen kan dezelfde zaak – ook na het tussenkomen van een vonnis – opnieuw voor de Rechtbank worden gebracht bij conclusies of bij een schriftelijk verzoek neergelegd ter griffie. Deze nieuwe elementen zijn feiten die niet waren gekend bij het eerste verzoek en omstandigheden die de situatie van de partijen of de kinderen ingrijpend wijzigen.

Alle zaken die op 31 augustus 2014 het voorwerp uitmaakten van een nog bestaande blijvende saisine voor de Jeugdrechtbank of de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg, maken met ingang van 1 september 2014 tevens het voorwerp uit van een

blijvende saisine voor de Familierechtbank. Indien echter de blijvende saisine is uitgedoofd voor 31 augustus 2014 (door ontbinding van het huwelijk) zal een nieuwe spoedeisende zaak voor de Familierechtbank opnieuw aanhangig gemaakt moeten worden via een nieuwe akte van rechtsingang (= dagvaarding of verzoekschrift), en niet via een schriftelijk verzoek aan de Griffie.

4. Minnelijke schikking, verzoening en bemiddeling

Van zodra een dossier wordt ingeleid bij de Familierechtbank, zullen partijen worden geïnformeerd betreffende de wijze van minnelijke schikking door middel van een informatiebrochure met de desbetreffende wettelijke bepalingen en lijst van erkende bemiddelaars. Ook op de inleidende zitting zal de Rechter de partijen inlichten omtrent de mogelijkheden tot minnelijke schikking. Deze informatieverstrekking kan leiden tot de aanstelling van een externe bemiddelaar, en dit met instemming van de partijen.

Partijen kunnen in de loop van de procedure ook doorverwezen worden naar de zogenaamde kamers voor minnelijke schikking, of kunnen dit ook verzoeken aan de Familiekamer. De Rechter die kennis neemt van het dossier in de Kamer voor minnelijke schikking kan geen zitting hebben in de andere kamers van de Familie- en Jeugdrechtbank.

Indien partijen tot een akkoord komen, kan hiervan ofwel een proces verbaal van minnelijke schikking ofwel een akkoordvonnissen worden opgemaakt, hetwelk tevens uitvoerbaar is ingeval een van de partijen zijn verbintenissen niet zou nakomen.

Indien partijen niet tot een akkoord komen bij de Kamer van minnelijke schikking, dan kan de zaak terugverwezen worden naar de Familiekamer, alwaar partijen het oordeel van de Rechter zullen dienen te ondergaan bij gebreke aan akkoord.

Claude Van Marcke